

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3884/2021
09.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Јелице Бојанић Керкез и Зорана Хацића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Ђорђе А. Мара, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Србија“ а.д. Београд, чији је пуномоћник Тијана Воротовић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 3563/19 од 16.07.2020. године, у седници одржаној 09.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 3563/19 од 16.07.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 3563/19 од 16.07.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 4603/18 од 08.11.2018. године у ставу трећем, четвртом и петом изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца; за утврђење ништавости одредбе члана 9. став 1. тачка (i) Уговора о готовинском кредиту број ... од ...2017. године закљученог између тужене и тужиоца; за обавезивање тужене да тужиоцу на име неосновано наплаћених трошкова за обраду кредита исплати 52.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 23.10.2017. године, до коначне исплате и одбија захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име трошкова целог поступка исплати 42.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 4603/18 од 08.11.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је предлог за прекид поступка, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је предлог за застој поступка, као неоснован. Ставом трећим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је ништава и без правног дејства одредба члана 9. став 1. тачка (i) Уговора о готовинском кредиту број ... од ...2017. године закљученог између тужене и тужиоца. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име неосновано наплаћених трошкова за обраду кредита исплати 52.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 23.10.2017. године, до коначне исплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу

накнади трошкове парничног поступка у износу од 31.960,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 3563/19 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, жалба тужене је одбијена као неоснована и првостепена пресуда је потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде, на основу члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је, као корисник кредита, са туженом Банком закључио ...2017. године Уговор о готовинском кредиту број ... У одредби члана 2. уговора констатовано је да је одобрен готовински кредит од 2.600.000,00 РСД, а у члану 9. став 1. тачка (i) да се корисник кредита обавезује да плати Банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2,00% од износа одобреног кредита, минимум 52.000,00 динара. У предуговорној фази, тужиоцу је уручена понуда, која у тачки 3.3. садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог и минималну накнаду за обраду кредитног захтева 2% - 52.000,00 фиксно. Трошкови једнократне накнаде за обраду кредитног захтева од 52.000,00 динара тужиоцу су наплаћени приликом пуштања средстава кредита у коришћење 23.10.2017. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, на основу одредбе члана 46. и 47. Закона о облигационим односима, у вези са чланом 11. (начело равноправности странака у облигационом односу) и чланом 12. (начело савесности и поштења) истог закона, јер спорном одредбом уговора није прецизирано који су то стварни трошкови кредита, због чега је тужиоцу остао непознат механизам по којем се добија висина тих трошкова, што тужиоца доводи у неравноправан положај у односу на тужену као доминатну уговорну страну. Због тога, по мишљењу нижестепених судови, тужилац има право на враћање новчаног износа наплаћеног по основу ништаве одредбе, на основу члана 104. став 1. и 3. у вези члана 210. и 214. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго. Уговор је ништав и када је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, на основу одредбе члана 47. истог закона.

Закон о банкама, у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова, а то право банке је регулисано и подзаконским актима и то: Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику („Службени гласник РС“ бр. 65/11), донетом на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 36/11 и 39/14), у примени од 05.12.2011. године.

Одредбом члана 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за које показује интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Сагласно ставу 4. истог закона, понуда се исписује на прописаном обрасцу, на папиру или другом трајном носачу податка и поред осталог садржи ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат (тачка 8.), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене (тачка 10.).

На основу изложеног, следи да банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, под условом да је у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која је то садржала.

У конкретном случају, понуда достављена тужиоцу поводом закључења предметног уговора садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па тако и минималну накнаду за обраду кредитног захтева 2% - 52.000,00 фиксно, која је тужиоцу наплаћена 23.10.2017. године. Пошто је тужилац, садржином наведене понуде, у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнада које падају на његов терет, то банка није била дужна да доказује структуру нити стварне трошкове тих накнада, нити је таква уговорна одредба неодређена, у смислу члана 46. Закона о облигационим односима у вези члана 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга. То значи да предметна уговорна одредба није ништава, па је тужбени захтев тужиоца којим тражи враћање наплаћених износа на односу те одредбе, са припадајућом каматом,

неоснован, на основу члана 104. став 1. и 214. Закона о облигационим односима, у вези члана 103. став 1. истог закона.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. Закона о парничном поступку, према одређеном захтеву припадају трошкови целог поступка и то на име састава одговора на тужбу од стране пуномоћника – адвоката 6.000,00 динара, заступања на једном одржаном рочишту 7.500,00 динара и заступања на једном неодржаном рочишту 4.500,00 динара, као и састава жалбе и састава ревизије по 12.000,00 динара све према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ број 121/2012 и 99/2020).

На основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као изреци.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић